

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 lutego 2019 r.

Pozycja 40

POSTANOWIENIE z dnia 27 listopada 2018 r. Sygn. akt Ts 127/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Grzegorz Jędrejek,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.U. w sprawie zgodności:

- 1) art. 272 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, ze zm.),
- 2) art. 272 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553 ze zm.) w związku z art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. 1997 r. Nr 98, poz. 602),
z art. 2, art. 31 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 czerwca 2017 r. (data nadania) K.U. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność: po pierwsze, art. 272 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, ze zm.) w zakresie, „w jakim krąg zachowań, których popełnienie jest zagrożone karą wykracza poza sytuacje wynikające z zastosowania wykładni językowej przepisu określającego ten czyn zabroniony pod groźbą kary”; po drugie, art. 272 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553, ze zm.; dalej: k.k.) w związku z art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 1997 r. Nr 98, poz. 602; dalej: p.r.d.), w zakresie, „w jakim dopuszcza do skazania gdy dokument jest wydawany w świetle norm ustawowych, a nie wystawiany”, z art. 2, art. 31 ust. 1 w związku z art. 42 ust. 1 Konstytucji.

Skarga konstytucyjna wniesiona została na tle następującej sprawy.

Wyrokiem z 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt (...), Sąd Rejonowy w B. Wydział Karny uznał skarżącego za winnego czynu stanowiącego przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. i art. 286 § 1 k.k. oraz art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Sąd Rejonowy w B. orzekł tym samym, że działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamia-

ru i dla osiągnięcia korzyści majątkowej, skarżący podrobił umowę kupna-sprzedaży samochodu osobowego i przedłożył tak podrobiony dokument jako autentyczny w Starostwie Powiatowym w B., czym równocześnie wyłudził poświadczenie nieprawdy od funkcjonariusza publicznego upoważnionego do wystawienia dowodu rejestracyjnego pojazdu na nazwisko skarżącego.

Od powyższego rozstrzygnięcia skarżący wniósł apelację zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu obrazę prawa materialnego, mianowicie art. 270 § 1 k.k., art. 286 § 1 k.k. i art. 272 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k., polegającą na przyjęciu, iż w ustalonym stanie faktycznym zrealizowane zostały znamiona zarzucanego skarżącemu czynu, a w szczególności z art. 272 k.k., tj. wprowadzenie w błąd funkcjonariusza publicznego oraz wystawienie przez niego dokumentu. Orzekający w II instancji Sąd Okręgowy w T., Wydział Karny zwrócił uwagę na niekonwencjonalność argumentacji podniesionej w odwołaniu i – oceniając ostatecznie apelację skarżącego jako oczywiście bezzasadną – utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

W przedmiocie żądanej korekty wymiaru kary nałożonej na skarżącego przez sąd I instancji, sąd odwoławczy orzekł ponadto, że nie nosi ona cech niewspółmierności ani tym bardziej cech rażącej niewspółmierności, która stanowi niezbędną przesłankę korygowania w tym zakresie wyroku zapadłego w I instancji. Wyrok Sądu Okręgowego w T. z 16 lutego 2017 r. (sygn. [...]) doręczono skarżącemu 14 marca 2017 r.

W powyższym stanie rzeczy, pełnomocnik skarżącego wniósł 14 czerwca 2017 r. skargę konstytucyjną informując w niej Trybunał Konstytucyjny, że nie wniesiono nadzwyczajnego środka zaskarżenia od orzeczenia wydanego w II instancji.

Skarżący stawia zarzut, że zaskarżany przepis jest niekonstytucyjny z powodu niezgodności z wyrażoną w art. 42 ust. 1 Konstytucji zasadą określoności czynów zabronionych i zasadą pewności prawa karnego. Art. 272 k.k. nie spełnia – zdaniem skarżącego – kryteriów „obliczalności i przewidywalności prawa”. Skarżący twierdzi bowiem, że opierając się jedynie na brzmieniu kwestionowanego przepisu, nie jest możliwe zrekonstruowanie jednoznacznych znamion czynu zabronionego. Podnosi również, że wbrew zasadzie określoności czynów zabronionych, ustalenie znamion czynu, o którym mowa w zaskarżonym przepisie, jest możliwe dopiero po odniesieniu do treści innych przepisów, a więc przy pomocy innych aktów normatywnych. Skarżący wskazuje, że zachodzące w tych okolicznościach ryzyko popełnienia błędu z powodu możliwych rozbieżności interpretacyjnych spełniło się w jego sprawie na tle zestawienia wykładni pojęć użytych w zaskarżonym art. 272 k.k. i pojęć użytych w art. 73 ust. 1 p.r.d., tj. odpowiednio pojęć „funkcjonariusz publiczny” i „wystawienie dokumentu” oraz pojęć „starosta” i „wydanie dowodu rejestracyjnego”.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 9 kwietnia 2018 r. pełnomocnik skarżącego został wezwany do usunięcia braków i uzupełnił skargę konstytucyjną w zakresie określonym przez Trybunał oraz prawem nakazany terminie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Skarga konstytucyjna, jako szczególna instytucja służąca ochronie wolności i praw gwarantowanych w Konstytucji, jest rozpoznawana przez Trybunał Konstytucyjny na zasadach określonych w art. 79 ust. 1 Konstytucji i sprecyzowanych w ustawie z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072, dalej: u.o.t.p.TK). Trybunał, na podstawie art. 61 ust. 1 u.o.t.p.TK, przeprowadza wstępne rozpoznanie skargi konstytucyjnej na posiedzeniu niejawnym, w składzie jednoosobowym, w celu rozstrzygnięcia o dopuszczeniu skargi do oceny merytorycznej. Wynikiem wstępnego rozpoznania jest postanowienie Trybunału o odmowie nadania skardze dalszego biegu w razie ziszczenia przesłanek wymienionych w art. 61 ust. 4 pkt. 1-3, tj. jeśli

skarga nie spełnia określonych wymagań ustawowych i gdy usunięcie braków nie jest możliwe, a także jeśli skarga jest oczywiście bezzasadna.

2. Trybunał stwierdził, że analizowana skarga nie spełnia ustawowych przesłanek będących warunkiem dopuszczenia jej do merytorycznego rozpoznania, gdyż zarzuty w niej sformułowane dotyczą sfery stosowania kwestionowanego przepisu, której ocena nie mieści się w zakresie kompetencji Trybunału Konstytucyjnego.

3. Zarzuty niezgodności kwestionowanego art. 272 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204, ze zm., dalej: k.k.) z Konstytucją opierają się na wykazaniu różnic między zawartymi w tym przepisie pojęciami a terminologią, którą posługuje się inny akt normatywny. Skarżący stawia w tym kontekście zarzut niepewności i niedookreśloności w stosunku do analizowanego przepisu prawa karnego, który jest podstawą wydanego w jego sprawie wyroku skazującego.

W ocenie Trybunału, z uzasadnienia skargi wynika, że skarżący powziął wątpliwość co do treści pojęć zawartych w art. 272 k.k., nie z powodu cechującej je niedookreśloności lub niejasności, ale dopiero w efekcie zestawienia ich z pojęciami użytymi w innym akcie normatywnym. Zarzuty skarżącego o niezgodności z Konstytucją kwestionowanego przepisu kodeksu karnego wynikają więc z porównania jego brzmienia z przepisem innej ustawy, tj. prawa o ruchu drogowym, którą skarżący wskazuje ze względu na okoliczności faktyczne swojej sprawy, związane z rejestracją samochodu osobowego. Trybunał zwraca tymczasem uwagę, że podstawą rozstrzygnięcia wydanego w sprawie skarżącego są wyłącznie przepisy kodeksu karnego. Tym samym brzmienie wybranego przez skarżącego przepisu prawa o ruchu drogowym pozostaje w tym zakresie bez znaczenia dla analizy konstytucyjności zaskarżonego art. 272 k.k., która mogłaby zostać dokonana w odniesieniu do wskazanego wzorca kontroli, czyli przepisów Konstytucji.

4. Obydwa przywołane w skardze przepisy, tj. art. 272 k.k. i art. 73 ust. 1 p.r.d., mają rangę ustawową, a więc zawarte są w aktach normatywnych tego samego rzędu. Mając na względzie to ustalenie, Trybunał informuje, że w zakresie jego kompetencji nie mieści się dokonywanie tzw. kontroli poziomej, czyli analizowanie i ocenianie zgodności między aktami tego samego rzędu. Jak Trybunał wielokrotnie wskazywał w swym orzecznictwie i co jest istotne w kontekście analizowanej skargi, istnienie różnic między aktami tego samego rzędu nie przesądza o niekonstytucyjności któregoś z tych aktów. Ponadto, Trybunał nie jest również uprawniony do formułowania rozstrzygnięć w przedmiocie ewentualnych kolizji między przepisami tej samej rangi zawartymi w różnych aktach lub nawet w obrębie jednego aktu normatywnego (zob. orzeczenie TK z 23 września 1997 r., sygn. K 25/96, OTK ZU nr 3-4/1997, poz. 36 i wskazane tam orzecznictwo TK; wyrok TK z 1 lutego 2005 r., sygn. SK 62/03, OTK ZU nr 2/A/2005, poz. 11).

5. Skarżący zarzuca kwestionowanemu art. 272 k.k. niekonstytucyjność z powodu rozbieżności między pojęciami użytymi w jego treści a pojęciami, które zawarte są w innej ustawie, tj. w prawie o ruchu drogowym. Z argumentacji skarżącego wynika, że dla opisu faktów ustalonych w przedmiotowej sprawie trafniejsze są sformułowania użyte w prawie o ruchu drogowym. Skarżący wywodzi z tego błędne przekonanie, że pojęcia użyte w art. 272 k.k. są niedookreślone, a tym samym niekonstytucyjne, ponieważ nie opisują zarzucanego mu czynu zabronionego w taki sam sposób, jak prawo o ruchu drogowym. Na podstawie tej tezy skarżący dochodzi do wniosku, że wyrok skazujący w jego sprawie mógł wobec tego zapaść na podstawie niedookreślonych lub wręcz nietrafnych przepisów prawa karnego.

Przedstawienie uzasadnienia zarzutów skargowych w powyższy sposób prowadzi Trybunał do ustalenia, że analizowana skarga stanowi w istocie polemikę skarżącego z treścią wydanego w jego sprawie ostatecznego rozstrzygnięcia. Skarżący dąży tym samym do przeniesienia zakończonego już postępowania przed Trybunał jako kolejną instancję, której orzeczenie może jeszcze odmienić niekorzystną sytuację prawną skarżącego. W ocenie Trybunału przedstawione w skardze wątpliwości i zarzuty co do treści art. 272 k.k. oraz przekonanie skarżącego o niekonstytucyjności analizowanego przepisu, dotyczą w istocie płaszczyzny stosowania prawa. Z tego względu merytoryczne rozpoznanie skargi konstytucyjnej opartej na takiej podstawie nie mieści się w ramach kompetencji Trybunału określonych w Konstytucji i u.o.t.p.TK.

6. Mając na względzie powyższe ustalenia, Trybunał uważa za stosowne zwrócić uwagę, że dla realizacji znamion zarzucanego skarżącemu czynu z art. 272 k.k. decydujące było sfalszowanie umowy w celu wyłudzenia poświadczenia nieprawdy i podstępnego wprowadzenia w błąd urzędnika w Starostwie Powiatowym w Bochni, czyli funkcjonariusza publicznego upoważnionego do wystawienia dokumentu, tj. dowodu rejestracyjnego pojazdu. Na wątpliwości skarżącego w tym zakresie odpowiedział już wyrok sądu apelacyjnego, który wskazał, że wydanie dokumentu, tj. dowodu rejestracyjnego, jest czynnością materialno-techniczną dokonywaną w ślad za decyzją administracyjną o rejestracji pojazdu, czyli wystawieniem dokumentu, o czym mowa w kwestionowanym art. 272 k.k. Trybunał zwraca tym samym uwagę, że sytuacja prawna, w której znalazł się skarżący, jest efektem jego własnych działań, które wyczerpały znamiona czynu zabronionego w zakresie wskazanym w art. 272 k.k. i jednocześnie nie jest efektem rozbieżności interpretacyjnych lub różnic terminologicznych występujących w innym zakresie między dwiema porównywanymi w skardze ustawami, co – zdaniem skarżącego – świadczy o niekonstytucyjności jednej z nich.

7. Odnosząc się do kwestii przywołania w skardze art. 2 Konstytucji jako wzorca kontroli, to w zgodzie ze swym wcześniejszym orzecnictwem Trybunał przypomina, że art. 2 Konstytucji wyznacza standard kreowania przez ustawodawcę wolności i praw oraz korzystania z nich, ale nie wprowadza jednocześnie konkretnej wolności, czy też konkretnego prawa podmiotowego, którego ochrony dochodzić można w trybie skargi konstytucyjnej (zob. postanowienia TK z: 10 stycznia 2001 r., sygn. Ts 72/00, OTK ZU nr 1/2001, poz. 12; 20 lutego 2008 r., sygn. SK 27/07, OTK ZU nr 1/A/2008, poz. 22).

8. W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 64 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK, Trybunał postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.